Barnebogen

Af

Olav Refsdal

Minneapolis, Minn.
Forlagt af The Free Church Book Concern
1898

2nd COPY DELIVERED TO THE
JUL 5 1898
Library of Congress.

Barnebogen

af

Olav Refsdal.

Minneapolis, Minn.
Forlagt af "The Free Church Book Concern".
1898.

LIBRARY OF CONGRESS
JUL - 1 1898

Forord.

At lære et barn at læse er en stor kunst. For at kunne læse maa børnene kjende de enkelte bogstaver med den rette lyd, som de representerer. Enkelte forsøger at lære barnet at læse ved at sige hele ordet for det, og barnet gjentager ordet. Paa den maade kan det nok lære enkelte ord. Stykkerne læres snarere udenad, og naar barnet kommer til ukjendte ord, staar det fast. Ordene er sammensat af bogstaver; disse er ikke mange, og barnet kan snart lære dem, og siden kan det da ogsaa læse alle ord, som er sammensatte af bogstaver, det kjender. Lydmethoden er unegtelig den mest praktiske og letteste maade at lære et barn at læse efter, men ikke meget kjendt og kræver et studium for læreren. Det er vanskeligt at forklare den paa papir, og derfor vil jeg ikke forsøge derpaa. Nærværende bog er udarbeidet saa, at baade lydmethoden og stavemethoden kan bruges. Jeg vil tilraade alle, som ikke kan lydmethoden, at bruge stavemethoden.

„Barnebogen" begynder i det smaa og gaar gradvis fremad, som indholdsangivelsen viser. Barnet vil have noget med mening i, og derfor har jeg taget de bogstaver, som er lettest at frembringe smaa ord med mening i, først. Lær ikke barnet mange bogstaver ad gangen. Lad det gjentage bogstaverne ofte og altid se nøie paa dem, saa barnet kjender dem igjen i bogen og ikke bare lærer dem udenad, som altid er tilfældet, hvor alfabetet staar først. Indholdet har jeg forsøgt at gjøre saa barnsligt som muligt, paa samme tid, som jeg har valgt stykker, som udvikler barnets religiøse sans. Kristelige forældre vil lære sine børn at tænke og handle kristeligt.

Maatte bogen blive en hjelp for forældre og lærere og en velsignelse for børnene!

Fosston, Minn., September 1897.

Olav Refsdal.

Indhold.

a. aa. e.

ma. ma=ma.

ma=ma maa

ma=ma maa em=ma.

la. laa. le.

al=le laa.

ma=ma maa al=le le.

el=la maa le.

pa. paa. pe.

pa=pa, ma=ma,

el=la, em=ma,

al=le maa le.

ſa'. ſaa. ſe.

pa=pa ſe el=la.

ſaa el=la pa=pa

em=ma ſaa ma=ma

ſe paa el=la.

i. o. u.

li. lo. lu. lu=la.

ni. nu. en aal.

al=ma, as=le, el=se, al=
le lo nu.

gaa. ge. eg.

o=la og in=ga maa gaa
nu. se om paa as=le.
se, paa en is.

lu=la og in=ga.

ef. faa op pa=pa. ma=ma, maa an=na faa gaa nu. ſaa, nu maa al=le gaa.

da daa de. du. ud. du maa gaa paa is.

y. æ. ø.

ſy. ſø. is paa ſø.

by. bo. bi. en by.

bo i en by.

du og al-ma
ſaa en bi.

ta. taa. en to. et eg.

et eg og to eg?

ſaa du, at an-na lo?

de lo al-le nu.

vi. va. e=va. æb=le.
e=va aad et æble.
pa=pa, faa et æble.
da maa vi gaa i en by.

ko

en ko

i=da,
se
en ko.

af, en bi paa en ko.
vi maa ta' bi=en af.
vi maa læ=se nu.
du maa se paa.

ei øi au.

hei. hei og haa. hø.

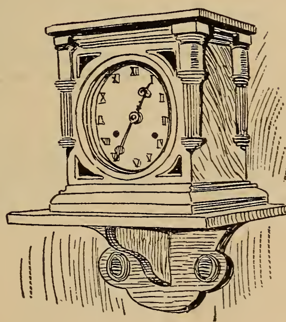
se de to i hø.

en ko aad hø.

ro. ar. aar. er. ur.

et ur.

at faa et ur.

as=le er du høi?

nei, p=apa er høi.

ja. jo. jei=jeg. mei=mig.
dei=dig. du og jeg.

en hø=ne
la' eg.
et eg og
ni eg er?

in=ga faa ti eg. nei.
ha, ha, he, he! nu lo
baade du og jeg.
nu maa vi gaa ud.

a. aa. e.

i. o. u.

y. æ. ø.

ei. øi. au.

be. de. ef. ge. haa.

je. kaa. el. em. en.

pe. er. es. te. ve.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

en og ni er ti.

en og to er 3.

2 og 3 er 5.

la=m l=am lam
ka=t k=at kat

et lam og en kat.

mi=n m=in min
di=n d=in din
di=t d=it dit
mi=t m=it mit

mit lam og din kat.

ka=n k=an kan

om jeg kan faa dit lam,
kan du faa min kat.

naa=r n=aar naar

gu=d g=ud gud

ga=v g=av gav

gud gav mig min pa=pa.

pa=pa, du er min? ja.

søn s=øn søn.

ma=d m=ad mad.

da=g d=ag dag.

er jeg søn din? ja, naar jeg er pa=pa din, saa er du søn min. i dag er jeg 7 aar. ma=ma gav mig mad.

hu=s h=us hus

ta=g t=ag tag

so=l s=ol sol

vi bo i et hus. sol paa tag.
en kat laa paa et tag og saa,
at ma=ma gav mig mad.

he=r h=er her

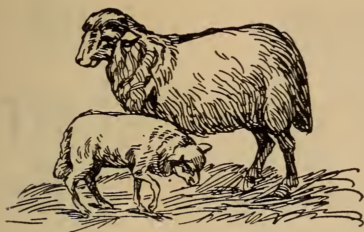
se=r s=er ser

de=r d=er der

bo=g b=og bog

jeg ser, at du har
en bog. er det
din bog?

faar og lam

faar

et føl

her er en faar. den har et lam. jeg har en faar, men den har to lam.

har du os-far en faar?

nei, men jeg har et føl, som far gav mig, da jeg var 8 aar.

tor
ag=nes
dag
nat

gud
gi=ver
sol
tak.

det er tor og ag=nes, de gaar paa en vei og ser i en bog. de kan læ=se. kan du og? ja nu læ=ser jeg. gud er god mod os. han ser til dig og til mig. af ham faar vi dag og nat. han ser os, og vi maa se op til gud.

mor
og
ge-a
og
e-mil.

du, ma-ma, lad mig faa se gud, har du se't gud? nei, vi kan ik-ke se gud nu. men vi kan læ-se om ham i den bog der.

ma-ma, er gud høi?

maa taa laa

ſmaa ſtaa ſlaa

kan du ſtaa paa taa?

to ſmaa lam laa og ſov.

du maa ik-ke ſlaa min ko.

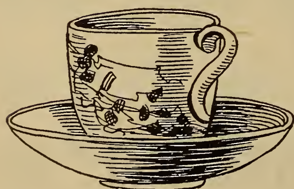
ko ſko tor ſtor kaal ſkaal

er det en

ſtor ſko?

nei den er ik-ke ſtor. det er

en ny ſko. en

kop og en ſkaal.

laa liv ly
blaa bliv bly
ro lad laas
bro blad blaas

et blad af en bog laa paa en bro. vær ei lad. buk dig gut. nu staa op og se mod den blaa sky. det var bra!

blaas paa det blad.

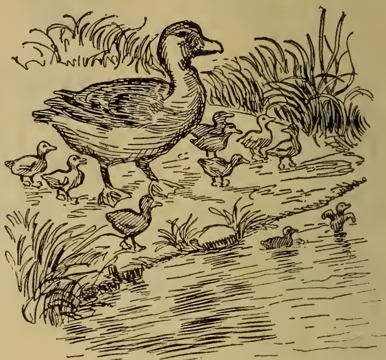
gud sa', bliv lys, og det blev lys.

et træ har rod og og top, det kan gro.

en gut er glad, men er ei lad.

det var støi, naar han fløi. han løi, fy det var skam. raa ro bro.

arm. ark. arv. arg.
læs de ord: ask. ild. uld. et lam
har uld.

ser du den and
med de smaa?
de gaar ud i
en elv.
har du set en
ulv? den er graa og stor som en
sau. har du nu alt? tæl.
1 2 3 4 5, jeg har kun fem.

en hund og en kat,
kan du faa dem fat?

orm. ørn. ond.

en orm var ond. den løi for a=dam og e=va. er du ræd en orm?

jeg saa en ørn fløi bort.

ost. aks. ask.

aad du ost i=dag? nei alv tog min ost.

et aks.

to smaa aks paa et straa. saa du syv aks paa et straa? en ask er et træ. ja, det er en alm og=saa.

en stor asp staar ved vort hus.

ask. alm. asp. tre træer.

er det alt? aa, nei.

der er heg og birk og — —

(h)jem. (h)jul. (h)jalp.
(h)vad. (h)vem. (h)vor.

hvem bor i det hus der.
der har lars sit hjem.
hvad hjalp du ham med.
et hjul til hans vogn.
hvor er alv nu da?

(h)ver (h)vid. (h)vil.

du har en hvid vest hver dag, naar det er varmt.

hjal=mar hjalp far sin hver dag, saa blev han træt, da sa' hans pa=pa: hvil dig nu hjal=mar; men saa løb han ud og slog paa et band af en tønde.

(g)jed. (g)jør. (g)jeſt.

en (g)jed.

en gjed og en ſau gik bort i en ſkog og aad græs. da kom en hund, og de løb, for at den ei ſkul=de bi=de dem.

hvad gjør an=na?

hun har en gjeſt hos ſig, t(h)i hun er nu 9 aar, og har en kop t(h)e til ſig ſelv og en til ſin gjeſt.

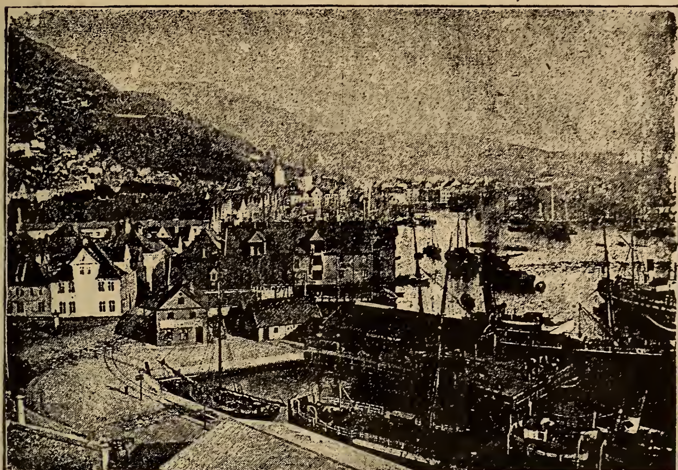
det er be(d)ſt
at ha' feſt
for min gjeſt.

A.	Aa.	E.
a.	aa.	e.
a.	aa.	e.
And.	Aand.	Elv.
I.	O.	U.
i.	o.	u.
i.	o.	u.
Is.	Ost.	Uld.
Y.	Æ.	Ø.
y.	æ.	ø.
y.	æ.	ö
Ynk.	Æd.	Ørn.
Ei.	Øi.	Au.
ei.	øi.	au.

A. Aa. E. I. O. U. Y. Æ. Ø.
a. aa. e. i. o. u. y. æ. ø.

I dag gik det fort,
nu er det alt gjort.

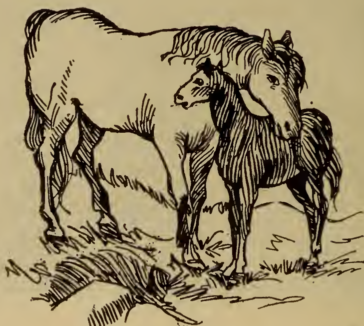
By by Dal dal.

Fisk.	Gaas.	Haand.
fisk.	gaas.	haand.
Jens.	Kam.	Land.
jens.	kam.	land.
Mand.	Naal.	Plog.
mand.	naal.	plog.
Rust.	Skab.	Telt.
rust.	skab.	telt.

Vest. vest.

Be De eF Ge Haa Je Kaa eL eM eN Pe eR eS Te

En pen, stor og hvid hest.

Et sort føl. Se der er det.

Der staar en hest, som har et føl. Den er glad i sit føl.

Den hest er sterk; den kom just nu hjem med et stort læs hø. Saa fik den fri, da drak den først lidt vand og aad saa lidt græs, men nu staar den saa stil', saa stil'.

Læs i din bog og gjør dig flid.
Vær flink og god, brug vel din tid.

To pus.

I et hus var en pus,
som hver dag sad paa tag,
saa sig om stur og tom.
Men en kat, som hver nat
tog sin mus, kom til pus.
Ak, min ven, kom her=hen!
Du har ædt dig saa mæt!
Jeg af nød snart er død.
O, din nar! var dens svar,
sov ei saa! Ud du maa,
dag og nat, mus tag fat!
Brug din tid! Kun ved flid
faar du mad og er glad.

Hvad

gjort

gjø

langt

Hvad Rap kan.

„Sid ret op Rap," sa' Jon, „saa skal du faa det ben; jeg ved, du kan, thi du har gjort det før."

Rap var kun et aar, men Jon har lært den op.

Den kan „sid op" som du ser, og den kan gjø høit: vov, vov, vov!

Rap har langt haar.

Om Jon og hans bror.

Jon er ti aar, men hans bror er kun syv aar. Hans navn er Fin. Fin er en snil gut, og hans far gav ham en vogn. Den er tom nu; men en dag var den fuld af sand og smaa=sten. Saa drog Fin alt langt bort og la' det paa en vei. Da blev han træt, men saa kom Jon og drog ham hjem i hans vogn.

Naar Jon var fri, var Rap med, og saa sprang de om kap al=le tre, men Rap var bedst, som er yngst.

navn. vogn. sprang. yngst.

Trond paa jagt.

Trond og hans søn Tor gik en dag ud paa jagt. De gik først paa en smal sti, som laa langs en elv. Der saa de ko og kalv og faar og lam. De gik og aad græs. Men paa en stor sten stod en buk med langt skjeg. Saa gik Trond og Tor der=fra og kom ind i en stor, mørk skov. I den gik de ind. Der stod gran og birk saa tæt, saa tæt. I et stort træ sad en fugl, som Trond straks skjød. Men da det smald af hans skud, sprang en hjort op tæt ved dem. Den løb fort, men Trond gav den et skud, saa den straks faldt om og var død.

(h)vor
on(d)t
go(d)t
i-stand
smukt.

Der ror to mænd i en baad. Det er Nils Rud og Sven Sten. De skal ro til det hus der og se til sin ven Jens. Se hvor fort de ror. Jens er syg, saa de tror, han maa dø. Er det ei smukt af dem? Gud vil at vi skal se til dem, som har ondt. Nils og Sven er snart ved land nu.

Kan du ro? Det var godt, at Nils og Sven var istand til at ro.

Tak og Bøn.

Hav tak, min Gud, for alt jeg fik,
for liv og sjæl, for mad og drik!
tak, at du gav mig far og mor;
tak for, at du gav dem dit ord.

Tak, at du vagt om mig har sat,
tak, at jeg sov saa godt i nat!
O, hjælp mig nu i dag min Gud
at se dit krav i de ti bud!

Saa flyr jeg til din søn, vor bror,
som tog paa sig vor synd saa stor.
Med ham jeg faar alt godt fra dig,
han har et rum hos dig for mig.

æ-re	aa-re	ø-re
væ-re	taa-re	rø-re
pæ-re	baa-re	hø-re

Det er en æ-re at væ-re ren.

Med én aa-re kan jeg ikke ro, jeg maa ha' to.

Jeg tog en pæ-re af et træ, da saa jeg en taa-re paa et blad.

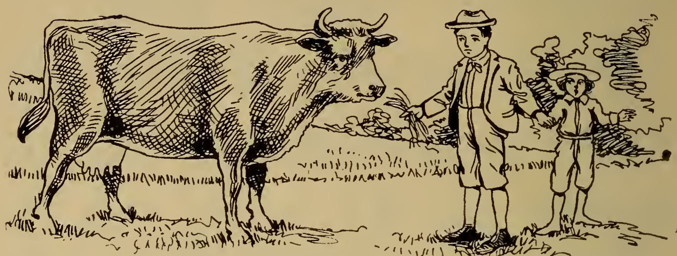
Mor vil ba-ge en ka-ge.

Kan du hø-re paa et ø-re? Ja, vist kan jeg saa. Kan en flu-e hø-re?

Mi-na maa ta-ge sin kaa-be paa og gaa ud i vor ha-ve. Der er en rød ro-se, som hun vil se, men hun faar ei lov at røre den.

Vi maa al-le væ-re snil-le, ik-ke fa-re om og raa-be høit.

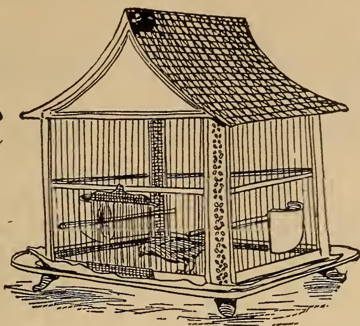
(g)jer-ne (g)jem-me (g)jæ-te
(g)jet-te (g)jø-re (g)jæv.

Ot-to og Pe-ter var u-de for at se til fars ko. Ot-to er ti aar og skal gjæ-te den og saa var Pe-ter med. Ser du, Pe-ter er ræd ko-en; men det er en snil ko. Den vil gjer-ne, at Ot-to skal gi-ve den salt. Kan du gjet-te dens navn? Det er A-da. A-da er en gjæv ko. Den gi-ver os melk to gan-ge om da-gen.

Li-ker du sød melk?

En=gang
Gun=nar
Mons
bor=det

al=drig
i=(g)jen
hav=de
ef=ter

En fugl i et bur.

En=gang hav=de jeg en fugl i et bur. Dens navn var Gun=nar, og den sang saa pent saa —.

En dag vil=de jeg gi=ve den mad og tog bu=ret og sat=te det paa bor=det. Saa gik jeg ud ef=ter vand, og da kom min lil=le Mons og stak sin lab ind i bu=ret. Gun=nar blev ræd og fløi hid og did, og Mons slog sin klo i den, saa den dø=de. Da græd jeg; men den blev al=drig vaa=gen i=gjen, og sang al=drig, al=drig mer.

kj. kjep. kjø=be. kjæ=re. kjo=le.
kjø=re. kjæ=le. kjød. kjær. kjæl=ke.
kj=ø=r kjør.

en ko, to kjør, en hest, to he=ste.

Lars sad paa en kjep og red. Det var hans hest, men naar han vil=de kjø=re tog han en stol og la' paa gul=vet. Den var da hans vogn og hans hest kun=de vi ik=ke se. Da slog han paa sin hest med sin kjep. Han kun=de kjæ=le for den og=saa og sa': „Haa, haa, stak=kel, lil=le, snil=le Tam=pen min“. Han kald=te he=sten sin Tam=pen.

„Hyp, hyp, Tam=pen, pas nu lam=pen“, sa' Lars og tram=ped i gul=vet, saa he=le hu=set skjalv.

Alv. Min hund he-der Alv.
Halv. Dens krop er kun halv.
Kalv. Jeg saa en kalv,
Skjalv. den stod og skjalv.

Rid. Hans kom og rid.
Ri(d)t. Det var et ridt
Skri(d)t. paa ty-ve skridt.

And. Jeg saa en and
Vand. som laa paa vand
Van(d)t. men skud-det vandt.

Ak. Han skar aks, men ak!
Aks. han skar og sin fin-ger.
Rak. Rak den snor?
Trak. Ja, den rak, for-di jeg trak
Strak. og trak, saa den blev stram.
Straks. Nu er vi her straks.

Øst. Vest. Nord. Syd.
Som-mer. Vinter. Høst. Vaar.
Sol. Maa-ne. Stjer-ner.
Dag og nat, lys og mør-ke.

I ø-sten sti-ger solen op,
den spre-der guld paa sky,
gaar o-ver hav og bjer-ge-top,
gaar over land og by.

Hvor er Gud?

Gud er der, hvor so-len skin-ner,
Gud er, hvor du ro-sen fin-der,
er, hvor li-den smaa-fugl syn-ger,
er, hvor li-den orm sig slyn-ger,
er ei far og mor dig nær,
frygt dog ei, thi Gud er der.

Kan du si-ge mig, hvor Gud ikke er, saa skal du faa to æb-ler.

I=da og Ag=nes.

Ag=nes
ka=ster
blik=ket
(h)ver=ken
glem=mer
(h)vad, (h)vor

Ser du de to? Det er Ag=nes og I=da. De har en stor bog, og I=da hol=der den paa fan=get. Hun læ=ser i bo=gen, saa hun glem=mer alt an=det. I=da hver=ken hø=rer el=ler ser no=get an=det, end hvad bo=gen si=ger. Men Ag=nes ka=ster blik=ket op alt i et. En hund el=ler en fugl kan for=styr=re hen=de. Hun kan se en flu=e paa ru=den og glem=mer, hvad hun læ=ser.

Hvor man=ge vil lig=ne I=da?

Hvor man=ge lig=ner Ag=nes?

A=ske	va=ske	ta=ske.
Man=ge	lan=ge	san=ge
San=ke	tan=ke	ran=ke
Flin=ke	klin=ke	blin=ke
Kran=se	san=se	dan=se
Skjæ=re	skjæ=re	hav=re
Ri=de	ri=de	ran=ke
He=sten	he=der	Blan=ke.

Kom min snil=le
vi nu vil=le
rask til sko=len gaa,
syn=ge, læ=se, skri=ve,
saa vi ret kan bli=ve
ra=ske gut=ter, flin=ke pi=ger,
hei, hvor det skal gaa!

Vi maa bru=ge vo=re tan=ker. Tæn=ke, tæn=ke maa vi, el=lers bli=ver vi dum=me. Bru=ger vi tan=ker=ne bli=ver vi flin=ke. Naar vi so=ver, hvi=ler tan=ker=ne.

Flu=en dan=ser om=kring paa al=le blom=ster, men bin=der in=gen kran=se.

Far-vel ha-ne.
Vei-en til sko-len.

Det er en gut, som har lang vei til sko len. Han har en ta ske paa ryg gen. Der har han si ne bø ger og sin mad. Nu si ger han far vel til ha nen og hol der lu en i haan den, og saa for tæl ler han, at han har va sket sig.

Vo re hæn der va ske vi, se her vo re hæn der, se her, vi va ske, se her, vo re hæn der va ske vi, se her, naar vi skal gaa til skolen.

Ha nen vil gjer ne si ge far vel, men den kan kun ga le og si ger da:

Ko-ko-ko-le ko-ko-o-o.

O lav og Ha rald.

Der var en gang to smaa gut ter, som skrev brev til hin an den. Det hav de de lært paa sko len. Naar de hav de skre vet, bar de bre vet frem selv.

Hjem me den 9de Fe bru ar.

Kjæ re O lav!

Nu har far faa et et nyt ge vær, og i mor gen vil han ud og sky de ha rer, men om han faar no gen, ved jeg ik ke. Jeg vil de væ re med, men han far sa', jeg var for li den, og saa lo ve de han mig en kjel ke. Naar jeg faar den, skal du faa sid de paa med mig. Og saa kan jeg for tæl le dig, at hun den vor har tre smaa un ger. Hun mor kal der dem hval-per, men jeg sy nes, de er pe ne. Naar du har læst bre vet, maa du kom me og se dem. De er saa smaa, saa smaa.

Nu har jeg ik ke me re pa pir og maa slut te.

Fra din ven

Ha rald.

Hjem me den 15de Febr.

Kjæ re Ha rald!

I dag var jeg op pe saa tid lig og gav he sten hav re. Han far vil de til by en, og saa var jeg med. Der saa jeg en høi flag-stang, og saa kjøb te far en bold til mig. Den skal vi have mo ro med, kan du tro. I by en var man ge, man ge hus i en lang ræk ke. Jeg saa me get pent i vin du er ne. I et bur saa jeg en stor pen fugl. Den hav de lan ge pe ne fjær og saa fi ne, saa fi ne. En mand sag de nav net paa den, men det var saa rart, at jeg ik ke kan hu ske det; det var no get pa pe el ler pa pa med i nav net. Den var saa stor og, saa den kun de gjer ne væ re pa pa. Du maa spør ge om lov at faa være med til by en en gang, saa faar du og se den. Vær snil og hils ma ma din, for hun gav mig suk ker sidst. Lev vel. Det øn sker din ven

O lav.

Vaar og høst, som mer og vin ter.

Vaar fug len.

Jeg hav de tre brø dre, og om vaa ren sprang vi u de til langt paa kveld. Da var him me len saa lys og blaa og fro sken sang i van det. Det var en kveld, det kom saa man-ge fug le tæt ind til hu set. De var rø de og hvi de paa vin ger ne og saa smaa og pe ne. Vi hop pe de op og ned, saa gla de var vi. Men da tog jeg en sten og ka ste de paa en fugl, og da fløi de al le sam men. Jeg ang-rede saa paa, at jeg hav de ja get dem. Men om en stund saa jeg dem bor te ved stal den i gjen. De pluk ke de korn, som far hav de mi stet, naar han gav he ste ne. Da tog jeg en lang stok og li ste de mig ind paa dem og slog bort i flok ken. Da fløi de al le sam men i gjen; men da jeg saa ef ter, laa der i gjen en, som var død. Jeg sprang bort og tog den og lo høit. Men da jeg hav de ta get den, laa den saa blød og stil le i haan den min.

Jeg vid ste ik ke, hvad jeg skul de fin de paa. Da for stod jeg, at jeg hav de gjort galt. Jeg ka ste de den op paa ta get og gik der og stod der — og øn ske de, at det maat te kom me liv i fug len i gjen. Men den fik al drig liv mer.

Da gik jeg ind og lag de mig. Jeg vil de be de Fa der vor, men tænk te ba re paa fug- len, som jeg hav de dræbt. Det sid ste jeg tænk te paa, naar jeg sov ne de, var fug len. Og saa drøm te jeg, at den laa paa ta get og vil de rei se sig op og fly ve; men den kun de ikke, thi jeg hav de dræbt den.

Alt er skabt af dig, o Gud!
ved din magt og paa dit bud;
luft og lys og sø og land,
fugl i skov og fisk i vand.
Hver den ting af stort og smaat
har du skabt og skabt det godt.

Kon stan se

Ka mil la

Ag nes

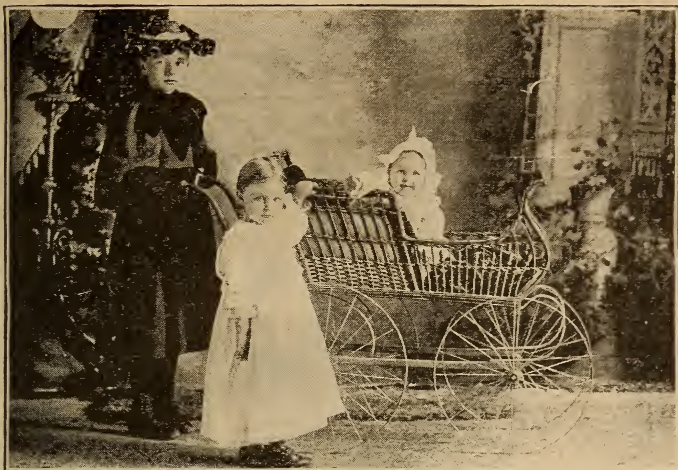
Bil le der

Sø stre

Ma ma er i kir ken; thi det er søn dag, og da var Agnes hjem me og pas se de de to smaa sø stre. Kon stan se staar og ser bil le der i en stor bog. Se hvor tan ke fuld hun staar.

Ka mil la er snart et aar, og nu vil Ag-nes læ re hen de at gaa, me dens ma ma er i kir ken. De res pa pa var bor te paa en lang tur og skul de ik ke kom me i gjen før om fjor-ten da ge, og da kan vist Ka mil la gaa a le ne, naar han kom mer hjem. Det er tre snil le jen ter.

Der har vi dem i gjen. Nu skal de ud og mø de ma ma, som kom mer fra kir ken. De ser nok hen de kom me nu. Vi kan se det paa dem. Ka mil la stræk ker haan den ud og vil rei se sig; men Kon stan se og Ag nes sy nes vist, at hun kom alt for snart; thi de vil de kjø re en stund. Men kan hæn de, at ma ma ta ger Ka mil la ind med sig, og at Ag nes sæt ter Kon stan se i bar ne vog nen og kjø rer en li den stund, men da maa hun vist nok faa hat paa sig.

Plom mer.

Plom me træ.

Ly di ge.

Gut ter.

Spør ger.

Ot to og Karl.

Ot to og Karl gik ud i ha ven da de res fa der hvi le de til mid dag. Der stod et ungt Plom me træ med nogle faa plom mer paa. De vil ta ge hver sin, men kan ikke naa dem, og ik ke tør de slaa plom mer ne ned med en stok, thi de var ræd at slaa af en gren. Da ta ger Ot to og løf ter Karl op, og han naar i to plom mer.

Tror du, de har lov at tage plom mer? Snil le og ly dige gut ter spør ger al tid om lov.

Gjør al drig, hvad du ik ke har lov til.

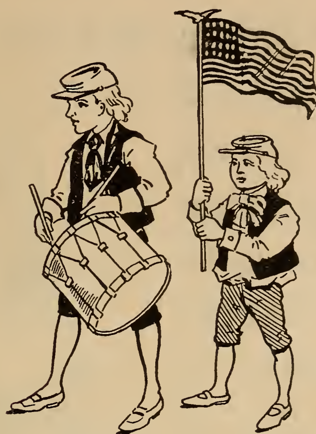
Ly stig fyr.

Smaa

be styr.

Sprin ge.

Blin de buk.

Trom me.

Brum me.

He sten.

Bjør nen.

Her man.

Her man er en ly stig fyr,
dybt han kan sig buk ke.
Han har man ge smaa be styr,
har ei tid at suk ke.
Hop pe, sprin ge, gaa paa taa,
le ge blin de buk og saa.
Det kan ves le Her man.

Her man kan til he sten se,
kan og slaa paa trom me,
byg ge taarn af is og sne
og som bjør nen brum me.
„Stu pe kraa ke," le ge bold,
Har dog alt i godt be hold.
Det kan ves le Her man.

De to ven ner.

Ma ri e hav de et li det lam. Det var hvidt som sne. Naar hun var u de og le ge de, var lam met al tid med hen de. De sprang om kap og hop pe de op og ned.

En dag fulg te det ef ter hen de li ge ind i sko len og lag de sig un der bæn ken, hvor hun sad. Da de an dre børn saa lam met, be gynd te de at skrat te. Saa sag de en af dem: „Bæ“; saa sag de en til: „Bæ“, saa en til, og saa en til, ind til al le sam men sag de: „Bæ, bæ, bæ“ saa høit de kun de. Og da læ re ren kom, var der et spek ta kel som i et sau e hus.

Ma ri e maat te ja ge lam met ud. Det lag de sig un der nog le bu ske tæt ved sko le hu set og laa stil le den he le for mid dag. Da bør ne ne kom ud, hop pe de det af glæ de frem mod Ma ri e, saa hun nær var fal den om.

Hun gav det noget af sin mad og klappede det, og børnene saa forundrede paa de to venner.

Nu kom læreren ud og saa dem. Da sagde han: „Marie er snil mod lammet, fordi hun elsker det, og derfor elsker lammet hende.“

Lammet ventede hele eftermiddag ogsaa; men da skolen var slut, sprang de hjem side om side, og Marie sang af fuld hals:

„Ja, vi ville være snille,
kjække, muntre smaa;
som smaa fugle kvæde,
bære hjem vor glæde;
rigtig mange vakre sange
far og mor skal faa.“

Men lammet sang kun: „Bæ, bæ, bæ“ alt i et.

Ed der kop pen.

Ed der kop pen
ſad i top pen
af en nys ud=
ſprun gen lind,
og u træt tet
væ ved net tet
af ſit e get fi ne
ſpind.

Ed der kop pen
sad i top pen
af en nys ud-
sprun gen lind,
og u træt tet
væ ved net tet
af sit e get fi ne
spind.

Af ten suk.

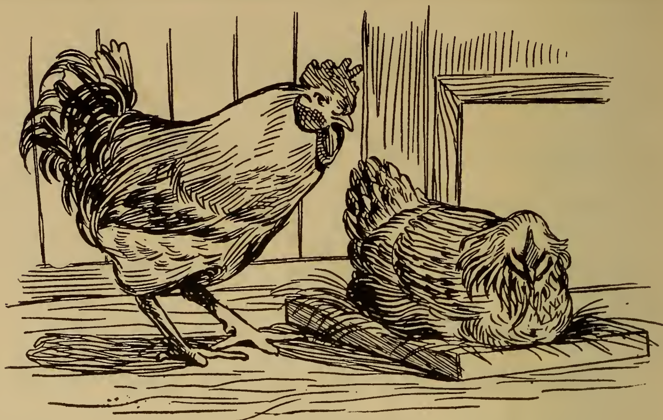
Jeg gjer ne vil dig lo ve
min Gud ved dag og nat,
men maa jeg nu lidt so ve;
for jeg er træt og mat.

O, lad en en gel vaa ge
for mig en li den stund,
og mi ne öi en laage
ind dysse södt i blund.

Bøn.

Jeg er et lidet barn og svag,
ved neppe ud og ind;
vær derfor hos mig nat og dag,
o, søde frelser min!
Her giver jeg dig hjertet mit,
kun det jeg byde kan,
det usselt er, dog er det dit,
min søde frelsermand!

Jeg er et li det barn og svag,
ved nep pe ud og ind;
vær der for hos mig nat og dag,
o, sö de frel ser min!
Her gi ver jeg dig hjer tet mit,
kun det jeg by de kan,
det us selt er, dog er det dit,
min sö de frel ser mand!

Høns.

En høne kan give et eg hver dag. Men naar den har lagt eg flere dage i sit rede, vil den have ro i tyve dage og søger ei meget føde; den gaar da for sig selv en time, hver gang den er ude. Naar den faar smaa, er den meget kjær for dem og skjuler dem baade for regn og fare. Paa sine smaa, raaber den ved at sige: "kluk, kluk, kluk". Den er ei ræd noget, naar den har smaa, men kan jage baade hund og kat.

Har du nogen høne?

Jeg har fire høner og en hane.

Min hane er meget stolt og stiger høit; den staar en lang stund paa et ben og ser, om der er nogen fare for dens høner.

Karl saa en dag et rede paa en gren af et stort træ. Da fik han lyst til at se, om der var eg i redet, og saa krøb han op i træet; men da han kom ud paa grenen brast den, og han faldt ned og slog sig slemt. Da han gik hjem, saa man ham have en stok i sin haand, og han var nødt til at stave sig hjem, som man siger.

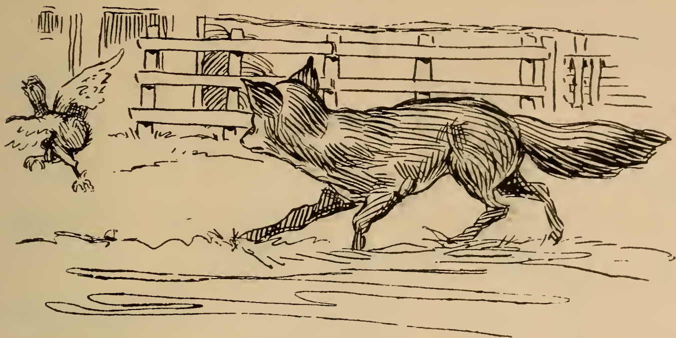
Tror du han vil røre ved redet en gang til?

Det er bedst at lade redet være i fred.

Vesle Olav fortæller.

Han far lærte mig at læse. Vi sad ved et lidet rundt bord og skulde holde paa en time ad gangen. Da lærte jeg først at forstaa klokken, thi jeg syntes, det blev saa længe, før timen var omme. Han var streng han far, naar jeg skulde læse. Naar jeg saa katten, gik paa gulvet, og saa efter den, saa sa' han: „Naa!“ Og naar jeg saa bort til mor, som holdt paa med maden, saa sa han: „Naa!“ Men han lo ofte, saa jeg var ikke ræd, og somme tider fik jeg ros ogsaa.

Bækken gaar i engen;
bækken godt sig morer nok,
springer over rod og stok
og over høie stene.

Ræven og hønen.

Der var engang en ræv, som var saa sulten. Saa gik den ud for at finde sig noget mad. Den sprang først efter en mus, men den gjemte sig i et lidet hul.

Om en lang stund traf den en høne. „God dag,“ sa' ræven. „God dag igjen,“ sa' hønen. „Jeg er saa træt og sulten,“ sa' ræven; vil du ikke give mig lidt kjød?“ „Jeg har ikke kjød,“ sa' hønen. „Men saa har du vel eg?“ sa' ræven. „Ja, eg har jeg,“ sa' hønen, „men dem maa jeg have selv. Kom, skal du faa se dem; de er store og pene.“

„Aa nei, aa nei,“ sa ræven. „Ja, de er rigtig pene.“ Da hørte de en hund gjø, og ræven sagde: „Du, som kan flyve, vil du se, om hunden kommer her.“ Ja, hønen gik. Da aad ræven alle eg, og saa gik den ud og tog hønen og aad den op paa flekken. „Ha! ha!“ sa ræven, „nu har jeg faaet kjød.“

Hvad min søster lærte mig.

Min søster hed Klara, og jeg heder Ivar. Klara var fire aar ældre end jeg. Da jeg blev otte aar, fulgtes vi altid til og fra skolen.

En dag, vi gik hjem fra skolen, lærte hun mig en lekse, som jeg aldrig glemmer, og den samtale, vi da havde, vil jeg her gjengive.

„Du, ved du, hvad jeg vil gjøre med luen hans imorgen?“ spurgte jeg Klara, idet jeg pegte paa en af gutterne, som var et stykke foran os.

Klara: „Nei; hvad vil du gjøre?“

Ivar: „Jeg vil stikke den ned i vandbøtten."

Klara: „Hvorfor det?"

Ivar: „Jo, for han tog hatten min idag og fyldte den med sand og muld."

Klara: „Men blir din hat ren igjen da, naar du stikker Haldors lue i vand?"

Ivar: „Nei da; men jeg vil hevne mig paa ham, han er altid saa slem."

Klara: „Tror du, Haldor bliver snil da?"

Ivar: „Haldor bliver snil! nei det tror jeg ikke. Han blir aldrig snil; han er den værste af alle gutterne."

„Klara: „Tror du han bliver værre eller bedre, naar du hevner dig?"

Ivar: „Værre eller bedre? Aa, han blir vist ikke bedre."

Klara: „Skulde du ikke like, at Haldor var snil, saa du og han kunde lege sammen som venner?"

Ivar: „Jo, da."

Klara: „Du forstaar, at Haldor ikke bliver bedre, naar du hevner dig paa ham; da vil han atter igjen pønse paa at gjøre dig mere fortræd. Tror du ikke det?"

Ivar: „Jo, det kan nok hænde, men det har jeg ikke tænkt paa.“

Klara: „Er det ikke bedst, du forsøger at gjøre Haldor snil. Det vilde være godt baade for dig og ham. Tænk om I kunde blive venner.“

Ivar: „Ja, men det gaar aldrig an, det ved jeg; thi Haldor er virkelig saa slem saa.“

Klara: „Det er først spørgsmaal, om du vil. Hverken du eller jeg kan bestemme over Haldor. Vil du gjøre, som jeg siger, Ivar?“

Ivar: „Ja, dersom jeg kan gjøre det.“

„Klara: „Du ved, hvor Haldor lægger luen sin?“

Ivar: „Ja.“

Klara: „Har du ikke igjen af de nødder, som far gav dig til jul?“

Ivar: „Jo, jeg har igjen mange endnu.“

Klara: „Vel, istedenfor at lægge hans lue i vand, vil jeg tilraade dig at lægge 10 nødder i luen. Vil du det?“

Ivar: „Aa ja,“ kom det om en stund.

Dagen efter.

Klara: „Sagde Haldor noget?"

Ivar: „Nei, men han saa paa mig."

Klara: „Imorgen skal du tage 20 nødder og lægge i luen hans."

Dagen derefter.

Klara: „Nu, hvorledes gik det idag?"

Ivar: „Idag kom Haldor saa blid og takkede for nødderne; han vidste det var jeg, som gav ham dem, sagde han; „men — men — sa' han, jeg var styg mod dig her om dagen," og saa gik han saa fort."

Klara: „Ja nu ser du. Havde det været bedre at stikke hans lue i vand, tror du?"

Ivar: „Nei; nu er jeg glad, at jeg ikke gjorde det."

Klara: „Ja jeg vidste, at det skulde gaa godt; for det er Jesus, som har lært os at gjøre godt mod dem, som gjør os ondt. Du har lært forlidet om Jesus endnu, Ivar; derfor vilde du hevne dig. Du maa være opmærksom i søndagsskolen, saa lærer du, hvad Jesus har gjort for os, og hvad han siger, vi skal gjøre."

Siden var Ivar og Haldor venner og kunde godt lege sammen uden at være slemme mod hinanden.

Tro.

Magnus var seks aar, og hans søster Stella fire aar. Nytaarsdag 1884 fik de være med til et barnehjem, hvor mange gutter og piger var samlet for at have juletræ sammen med de forældreløse børn, som opdroges i hjemmet. Det var morsomt at se over hundrede gutter og piger sidde tilbords og spise aftensmaden. Alle var glade og lykkelige. Efter maaltidet samledes man i en stor sal, hvor to store juletræer stod pyntede, fulde af æbler og gaver passende for børnene efter deres alder. Det tog lang tid at uddele alt. Og saa sang man, og børnene læste, og glæden lyste ud af øinene paa dem alle.

Magnus og Stella var ganske trætte, da de kom hjem om aftenen. Deres moder havde nogen vanskelighed med at aabne døren og lagde sin paraply ned paa altanen og glemte at tage den med sig ind. Morgenen efter var den borte. Nogen havde stjaalet den.

Om Aftenen var det nogen af dem, som begyndte at tale om den tabte paraply.

Da sagde Stella: „Mor angrer du paa din paraply?“ „Ja, lille Stella.“

Stella: „Men far kan kjøbe dig en ny paraply.“ „Ja, jeg ved det,“ sagde moderen; „men jeg vilde helst have min egen paraply igjen.“

Stella: „Men, Jesus kan lade dig faa den igjen, mama; det er ingen sag for ham det, mama.“

Da Stella skulde lægge sig, bad hun til Jesus:

„Kjære Jesus, vær snil og lad den mand, som tog mamas paraply, komme tilbage med den. Lad ham ikke beholde den.“

Dette hørte Magnus, og saa bad ogsaa han Jesus om at bringe paraplyen tilbage. Derefter sovnede de og sov godt hele natten.

Om morgenen efter sagde Stella: „Mama! papa maa ikke kjøbe dig nogen ny paraply; men du kan faa laane min, indtil din egen kommer igjen.“ Stella havde en liden, som hun fik paa geburtsdagen sin.

Samme aften omtrent klokken 9 ringede det paa dørbjelden. Da døren aabnedes, faldt paraplyen silende vaad ind over gulvet, men ingen kunde man se. Den, som havde sat den ved døren, var forsvunden.

Magnus og Stella var meget glade, da de morgenen efter hørte, at deres bønner var opfyldte, og de sagde: „Ja, vi vidste, Jesus vilde sende den tilbage.“

Gutter og piger, husk, Jesus ser eder, og han vil gjerne, at I skal tale med ham. Han hører eders bønner og vil svare eder.

Kom til Jesus, lille ven,
Til din bror i himmelen.
Elsk ham, thi han har dig kjær.
Tro ham, han din frelser er,
Værner dig imod al fare,
Om du ber ham dig bevare.

Jesu, styr du mine tanker.
Jesu, lad mig leve saa,
at hvor jeg i verden vanker
et Guds barn jeg blive maa!
At hver stund jeg aande drager
Gud til ære, mig til gavn,
og saa dør, naar dig behager,
i det søde Jesu navn!

Georg Washington. (W, læses som V.)

Georg Washington vilde blive sømand. Skibet, som han skulde reise med, var færdigt for reisen og han havde bragt sine sager ombord. Straks før afreisen gik han hjem og vilde sige farvel til sin moder. Da saa han nogle store, klare taarer trille nedover hendes kinder, og han forstod saa godt, at hun efter skilsmissen aldrig vilde blive glad mere. Uden at sige et ord til sin moder, vendte han sig til tjeneren og sagde: „Gaa, og sig, at man skal bringe mine sager tilbage; jeg vil ikke reise bort fra min moder og bringe sorg over hende.“ Hun saa længe med forundring paa ham og sagde tilsidst: „Georg, Gud har lovet, at det skal gaa de børn vel, som ærer og elsker sine forældre. Jeg tror, at Gud vil være god mod dig, Georg.“

Hædre din fader og din moder, at det kan gaa dig vel, og du maa længe leve i landet.

Fader og Moder } Forældre. Broder og Søster } Søskende.

Forældre og børn, familie.

Fra Nybyggerlivet.

En mand reiste langt nord i Minnesota og søgte efter et stykke land, hvor han kunde bosætte sig. Han havde hustru og tre børn. Langt inde i skogen byggede han sig et hus og begyndte at rydde. Om høsten maatte han langt bort paa arbeide for at tjene penge til mad for vinteren. Moderen og børnene var da hjemme alene. Den ældste hed Petra og var syv aar, den anden hed Melvin og var fem aar, og den yngste hed Konrad og var tre aar. De havde fire kjør og levede mest af melk og ost. En aften kom kjørene ikke hjem, og moderen gik ud i skogen for at lede efter dem; men mørket faldt paa, og hun fandt dem ikke. Saa vilde hun gaa hjem; men nu var det blevet saa mørkt, at hun ikke kunde finde frem. Hun var endnu ikke meget kjendt i skogen og var ræd for at gaa længer, derfor

maatte hun sætte sig under en gran. Der sad hun hele natten. Hun sov ikke, bare tænkte paa sine smaa hjemme, og bad til Gud for sig og dem og ventede paa morgenen.

Børnene ventede paa mama. Konrad og Melvin græd og raabte: „Mama, mama!“ Petra var ogsaa bange, men maatte alligevel trøste sine brødre. Det blev mørkt og moderen kom ikke. Saa fik Petra sine brødre til at lægge sig. Derefter knælede hun ned ved sengen og bad:

Bred dine vinger over
Din kylling, mens hans sover,
O Herre Jesu sød!
Vil satan mod mig træde,
Lad dine engle kvæde:
Sit barn har Gud gjemt i sit skjød.

Men hun lagde til: „Kjære Jesus, du ser mama ude i skogen, bevar hende og os! Amen.“ Saa lagde hun sig med sine brødre. Da solen kom fandt moderen veien hjem og fandt børnene i god søvn.

Walter.

Hans fader var en dranker. Hver gang hans fader reiste til byen kom han drukken hjem. Han var ikke slem som mange er i drukken tilstand; men han snakkede altid saa meget tøv og kunde ikke gaa ordentlig, derfor gik han som oftest tilsengs, naar han kom hjem. Naar han havde sovet, var han ædru igjen, men altid faamælt.

En dag Walters fader var i byen, sagde Walter til sin moder: „Mama, hvorfor reiser papa til byen, naar han blir syg hver gang, han er der?“ Hans moder svarede ikke, men nogle taarer trængte sig frem i øinene, som hun straks tørrede. Om en stund spurgte Walter igjen: „Blir alle folk syge, naar de reiser til byen, mama?“ „Nei,“ sagde hans moder ganske lavt og langt. „Hvorfor blir papa syg da? Er der nogen i byen, som gjør ham syg? Er der nogen, som er sint paa ham? Er det noget, man giver ham? Mama, hvad er det?“ Hans moder svarede ikke, men græd nu

saa, at hun ikke kunde skjule det for Walter. Denne forstod nu, at alle disse hans spørgsmaal saarede hans moder, og han gav sig til ro uden svar.

Da hans fader kom hjem, var han fuld som sædvanligt. Walter vidste af erfaring, at han ikke kunde spørge sin fader da; thi han svarede bare tull.

Dagen efter tænkte Walter endnu paa det samme, og da spurgte han sin fader: „Papa, var du syg igaar ogsaa?" „Ja."

„Er det nogen, som gjør dig syg i byen?" „Nei."

„Er det noget du faar; det lugter stig af dig, naar du kommer hjem?"

„Nei, jeg faar ingenting."

„Men kjøber du noget, som du blir syg af da?" Han svarede ikke. „Papa, kjøber du noget?"

„Ja," svarede han noget tørt.

„Men, papa, liker du at være syg da?" Han svarede ikke.

„Du kunde jo dø da, før du kom hjem!"

Dette satte sig fast i faderens hjerte. Han tænkte paa det hele dagen.

Walter var fire aar og havde aldrig været i byen. Han elskede sin fader; thi han var snil; men han undrede sig over, hvorfor han blev syg hver gang, han var i byen.

Næste gang faderen skulde til byen, skulde Walter faa være med.

„Ja, men blir jeg ogsaa syg da, papa?"

„Nei, det tror jeg ikke," sagde faderen.

Walter blev da med. Faderen kom hjem ædru, og Walter sprang ind til sin moder, slog hænderne sammen og sagde: „Mama, mama, papa er ikke syg idag, papa er ikke syg idag."

Fra den dag sluttede faderen at drikke sig drukken, og alle tre baade far og mor og søn var glade.

Drukkenskab bringer kun sorg og lidelse over huset.

Det er en synd mod Gud, mod sig selv og sin familie.

Vaager og beder! Vaager og beder!

Morgenbøn.

1. Giv det, Gud, jeg kunde saa
Dagen i din frygt begynde,
At jeg ikke skulde synde
Og paa onde veie gaa!
O, min Jesu, du oprinde
Over mig som sol og skjold,
At jeg kunde overvinde
Kjød og blod og satans vold.

2. Lær mig ved hvert klokkeslet
Denne dag forbedret blive,
Saa mit hjerte her i live
Bliver ei til verden fæt;
Men at jeg mig vel paaminder,
Hvor min tid den minker af,
Med hver time, som henrinder,
Til jeg segner i min grav.

Aftenbøn.

1. Hav tak for idag,
Gud Fader i himlen som fremmed min sag!
Du har mig omhegnet, alt ondt fra mig vendt,
Mit arbeid velsignet, mig lykke tilsendt;
Saa mildelig timerne for mig henrandt,
Tak ske dig saa sandt!

2. Forlad mig, min Gud,
Hvad jeg haver syndet imod dine bud!
Du prøver mit hjerte og kjender mit pund;
Du hørte hvert ord, der gik ud af min mund;
Lad være, hvad deri var syndigt og slemt,
Tilgivet og glemt!

3. Jeg ved, du det gjør.
Jeg slukker mit lys og tillukker min dør,
Og søger mit leie og lægger mig ned;
Gud lade mig sødelig sove i fred!
Dig, Jesu, befaler jeg trøstig i haand
Mit legem og aand!

Hvorved skal den unge bevare sin sti ren? Ved at holde sig efter dit ord.

Dit ord er en lygte for min fod og et lys for min sti.

Lær mig at gjøre, hvad der er dig til behag, thi du er min Gud!

Min sjæl, lov Herren, og alt, hvad i mig er, love hans hellige navn!

Min sjæl, lov Herren og glem ikke alle hans velgjerninger!

Lover Herren, alle hedninger, priser ham alle folk!

Thi hans miskundhed er mægtig over os, og Herrens Trofasthed er til evig tid.

Halleluja!

Jesus elsker.

Jesus elsker fader, moder,
Jesus elsker ogsaa mig.
Jesus elsker søster, broder,
elsker alle inderlig.
Derfor lod han sig og føde
i en stald i Betlehem;
derfor han paa korset døde,
men opstod, og gik saa hjem.

Fremmede bogſtaver.

W, w læſes ſom v: Waiſenhus. Walter.
C, c læſes ſom ſ: Cirkel. Centrum.
C, c læſes ſom k: Camilla. Calvin.
X, x læſes ſom ks: Ox. Lax.
Z, z læſes ſom ſ: Zebaot. Zion.
Q, q læſes ſom k: Qvintus.

Bogſtaver i følgende orden kaldes alfabet.

A. B. C. D. E. F. G. H. I. J. K.
a. b. c. d. e. f. g. h. i. j. k.
L. M. N. O. P. Q. R. S. T. U. V.
l. m. n. o. p. q. r. ſ. s. t. u. v.
W. X. Y. Z. Æ. Ø.
w. x. y. z. æ. ø.

Skilletegn.

.	Punktum.	?	Spørgetegn.
;	Semikolon.	—	Tankeſtreg.
,	Komma.	=	Bindetegn.
:	Kolon.	„ "	Anførſelstegn.
!	Udraabstegn.	( )	Parenthes.

LIBRARY OF CONGRESS
0 003 165 512 2
